

การวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการดำเนินงานปี 2567

เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข กลุ่มผู้สูงอายุ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

(จากสรุปผลประเมินการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567)

1. วิเคราะห์และจำแนกกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อประเด็นบทบาทและภารกิจของงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุในปี 2567 ดังนี้

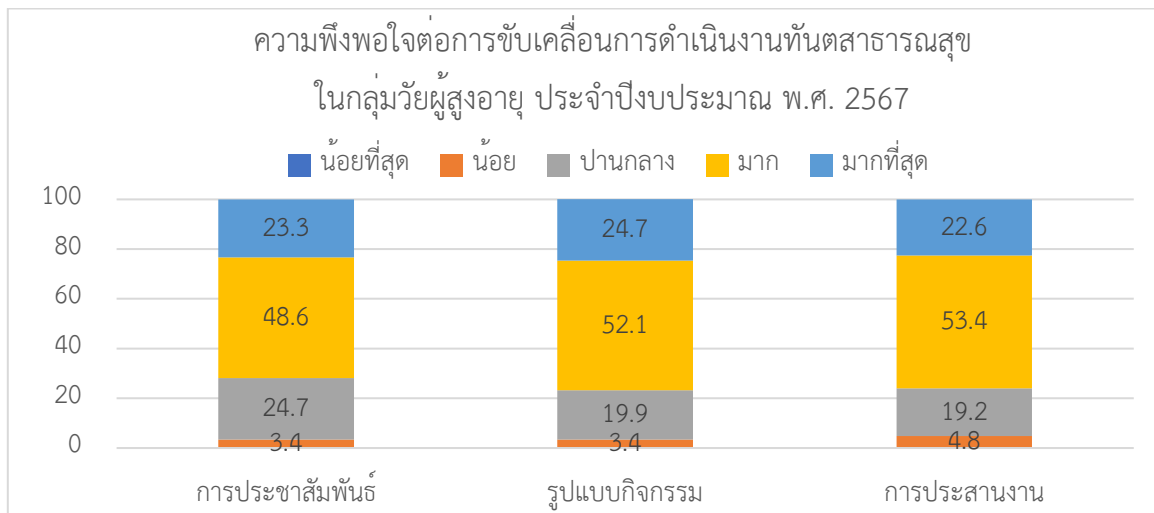
บทบาท/ภารกิจ	กลุ่มผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (C/SH)	บริการ/ผลิตภัณฑ์	กลไกการส่งมอบบริการ/ผลิตภัณฑ์
1. การพัฒนาระบบการจัดบริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ	SH: ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. <u>ต้นน้ำ (C-SH)</u> - สป.สธ. - กรมการแพทย์ - กรุงเทพมหานคร - สมาคมอบจ. <u>กลางน้ำ (C: end user)</u> - สสจ. พขอ. - ทันตบุคลากร ในหน่วยบริการปฐมภูมิ รพช. รพท./รพศ. รพท. ทั้งสังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพฯ เอกชน <u>ปลายน้ำ (C: ผู้รับประโยชน์)</u> - ผู้สูงอายุทั้งกลุ่มติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง - อสม. CG. ผู้ดูแลผู้สูงอายุ	1.1 แนวทางการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567	- ขับเคลื่อนแนวทาง ไปยังทันตบุคลากรในหน่วยบริการระดับพื้นที่ ผ่านภาคีเครือข่ายระดับเขตสุขภาพ - ทันตบุคลากรจัดบริการ ในหน่วยบริการ และเชิงรุกผ่านการเยี่ยมบ้าน
		1.2 คู่มือการดูแลรากฟันเทียมสำหรับหน่วยบริการปฐมภูมิ	- ขับเคลื่อนแนวทาง ไปยังทันตบุคลากรในหน่วยบริการระดับพื้นที่ ผ่านภาคีเครือข่ายระดับเขตสุขภาพ - ทันตบุคลากรจัดบริการ ในหน่วยบริการ/การค้นหาคัดกรองในชุมชนผ่าน อสม.
2. การสื่อสารรณรงค์สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ	SH: ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. <u>ต้นน้ำ (C-SH)</u> - กรมกิจการผู้สูงอายุ, พม. - สำนักอนามัยผู้สูงอายุ /Cluster กลุ่มสูงอายุ - สำนักอนามัย กทม. <u>กลางน้ำ (C: ผู้สนับสนุนและส่งต่อบริการ)</u> - ทันตบุคลากร - บุคลากรสาธารณสุข ในหน่วยบริการปฐมภูมิ รพช. ทั้งสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อบจ. กทม. <u>ปลายน้ำ (C: ผู้รับบริการและใช้ประโยชน์)</u> - อสม. - Care giver/ผู้ดูแลผู้สูงอายุ	2.1 สื่อความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ 2.2 ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ พินยังดี 2.3 แนวทางการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพช่องปากฯ	- สื่อสารและขับเคลื่อน ไปยังทันตบุคลากรในหน่วยบริการระดับพื้นที่ ผ่านภาคีเครือข่ายระดับเขตสุขภาพ เพื่อสื่อสารและรณรงค์การเข้าถึงสื่อออนไลน์ใน platform - ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุขส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามเกณฑ์การประเมินในชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ

2. การประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักทันตสาธารณสุข โดยกลุ่มบริหารยุทธศาสตร์ ได้จัดทำแบบสอบถามประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ โดยมีประเด็นสะท้อนกลับจากการขับเคลื่อนงานทันตสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ (n = 146 คน) ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยผู้สูงอายุในระดับมาก โดยมีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการดำเนินงาน (ความพึงพอใจเฉลี่ย 3.979) การประสานงาน การให้ข้อมูล (ความพึงพอใจเฉลี่ย 3.938) และการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ (ความพึงพอใจเฉลี่ย 3.918) ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 ความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุ ปี 2567

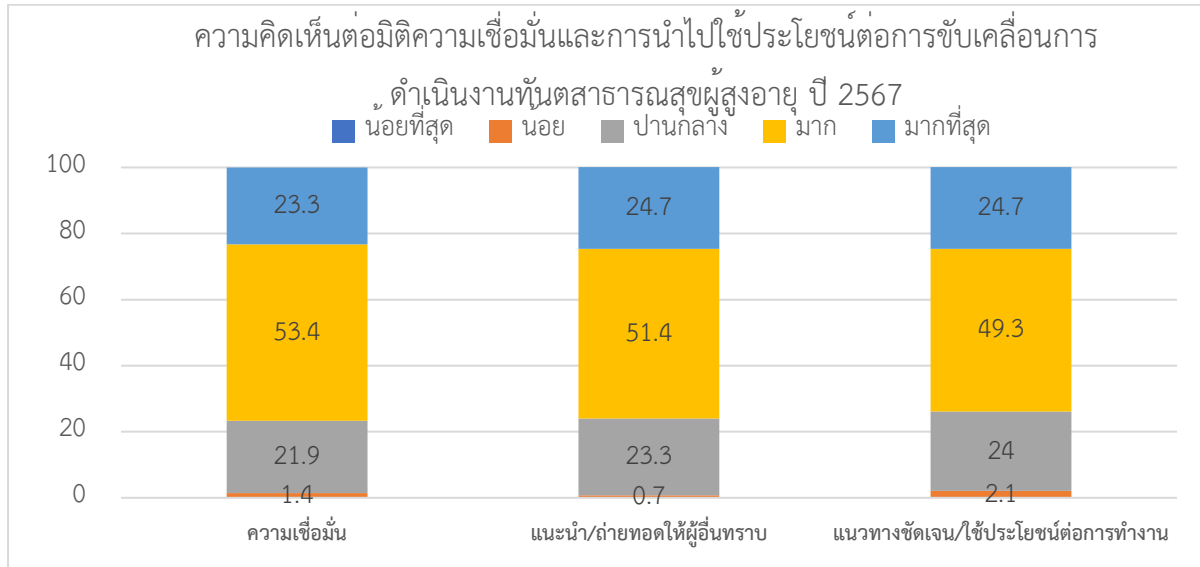
โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุ ปี 2567

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	ต่ำที่สุด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงที่สุด		
1) การประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ	0 (0.0)	5 (3.4)	36 (24.7)	71 (48.6)	34 (23.3)	3.918	มาก
2) รูปแบบกิจกรรมการดำเนินงาน	0 (0.0)	5 (3.4)	29 (19.9)	76 (52.1)	36 (24.7)	3.979	มาก
3) ความเหมาะสมของสิ่งสนับสนุน							
▪ ด้านองค์ความรู้	2 (1.4)	5 (3.4)	38 (26.0)	71 (48.6)	30 (20.5)	3.836	มาก
▪ ด้านนวัตกรรม	2 (1.4)	7 (4.8)	37 (25.3)	73 (50.0)	27 (18.5)	3.795	มาก
▪ ด้านข้อมูลสารสนเทศ	2 (1.4)	7 (4.8)	35 (24.0)	73 (50.0)	29 (19.9)	3.822	มาก
4) การประสานงาน การให้ข้อมูล	0 (0.0)	7 (4.8)	28 (19.2)	78 (53.4)	33 (22.6)	3.938	มาก

2.2 ความคิดเห็นต่อมิตินความเชื่อมั่นและการนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในแนวทางการดำเนินงาน ร้อยละ 53.4 (คะแนนเฉลี่ย 3.986) ด้านการแนะนำหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้จักแนว ร้อยละ 51.4 (คะแนนเฉลี่ย 4.000) คิดเห็นว่าแนวทางการดำเนินงานมีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 49.3 (คะแนนเฉลี่ย 3.966) และคิดว่าแนวทางการดำเนินงานมีประโยชน์และส่งผล ให้ประชากรวัยสูงอายุมีสุขภาพช่องปากที่ดี ร้อยละ 52.1 (คะแนนเฉลี่ย 4.027) ดังแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 ความคิดเห็นต่อมิตินความเชื่อมั่นและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขผู้สูงอายุ ปี 2567

โดยมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อมิตินความเชื่อมั่นและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขผู้สูงอายุ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$	แปรผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1) เชื่อมั่นในแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ	0 (0.0)	2 (1.4)	32 (21.9)	78 (53.4)	34 (23.3)	3.986	มาก
2) แนะนำหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้จักแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ	0 (0.0)	1 (0.7)	34 (23.3)	75 (51.4)	36 (24.7)	4.000	มาก
3) แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มวัยผู้สูงอายุที่มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้	0 (0.0)	3 (2.1)	35 (24.0)	72 (49.3)	36 (24.7)	3.966	มาก
4) คิดว่าแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในกลุ่มผู้สูงอายุมีประโยชน์และส่งผลให้ประชากรวัยสูงอายุมีสุขภาพช่องปากที่ดี	0 (0.0)	2 (1.4)	30 (20.5)	76 (52.1)	38 (26.0)	4.027	มาก

2.3 ความต้องการสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุ

- คู่มือการดำเนินงาน และสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้การส่งเสริมทันตสุขภาพ ที่ทำให้ผู้สูงอายุใช้ได้ ง่าย ประเภทสื่อที่ต้องการ เช่น โปสเตอร์ ภาพพลิก ป้ายไวเนล คลิปวิดีโอ เพลงหรืออื่น ๆ
- อุปกรณ์ดูแลช่องปากที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุในการจัดกิจกรรมของพื้นที่ เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน แปรงซอกฟัน เม็ดแช่ฟันปลอม น้ำยาบ้วนปาก ผ้าก๊อช เจลลิโกลานา วุ้นชุ่มปาก หรืออื่น ๆ
- ชุดเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงและวัสดุสาคิการทำความสะอาดช่องปาก เช่น โมเดลฟัน โมเดลระยะฟันผุ เป็นต้น

3. ความคาดหวังต่องานทันตสาธารณสุขในอนาคต

3.1 ประชาชน

- ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีความรอบรู้ ตระหนัก เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปากตนเอง มีความสามารถในการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง และมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองอย่างเหมาะสม
- ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ได้รับบริการที่ครอบคลุม มีความปลอดภัย และลด ภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาทางทันตกรรม
- ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพช่องปากที่ดี มีฟันผุ/รากฟันผุลดลง มีฟันใช้งานได้ตลอดช่วงชีวิต และมี คุณภาพชีวิตที่ดี

3.2 การดำเนินงาน

- แนวทางในการดำเนินงานมีความชัดเจนเป็นระบบมีคุณภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกหน่วยงาน มีการเชื่อมต่อระบบงานทันตสาธารณสุขกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ออกแบบนโยบายและตัวชี้วัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่
- การบูรณาการงานทันตสาธารณสุขกับงานส่งเสริมสุขภาพด้านอื่น ๆ และเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนงานไปพร้อมกัน ลดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากและ ปฏิบัติงาน
- พัฒนารูปแบบการทำงานโดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้มากขึ้น และพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพ ช่องปากเป็นแหล่งเดียวเพื่อใช้งานร่วมกัน
- ปรับลดตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน

3.3 สิ่งสนับสนุน

- มีสื่อ องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่
- มีการพัฒนาและเผยแพร่สื่อความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับบุคคลทั่วไปที่ง่ายต่อการ เข้าถึงและเข้าใจมากขึ้น
- จัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน ทั้งคน เงิน และสิ่งของ ให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนใน พื้นที่

- เสริมพลังและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 การถ่ายทอดนโยบาย/แนวทางการดำเนินงาน

- การประสานนโยบายกับภาคีเครือข่ายในระดับประเทศให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
- ควรมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับติดตามที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานง่ายขึ้น
- ควรมีการชี้แจงนโยบายและจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกปี เพื่อกระตุ้นให้พื้นที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง

4.2 ระบบข้อมูลสารสนเทศ

- พัฒนาและเชื่อมโยงระบบข้อมูลให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เพื่อลดภาระการทำงานและลดความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูล
- พัฒนาแอปพลิเคชันด้านทันตกรรมเป็นแอปเดียวที่รวมทุกกลุ่มอายุ และพัฒนาช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลด้านทันตสุขภาพของแต่ละกลุ่มวัยให้เข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวก

4.3 ทรัพยากรดำเนินงาน

- มีสื่อและสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเพียงพอในแต่ละพื้นที่
- การพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงบริการมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง
